

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Doctrina 3. Desumpta ex cap. 11. 12. & 13. lib. Judicum, in quibus describitur Electio Jephthe, Victoria, tristis casus ob votum temerè emissum. Ephraim in Jephthe seditio. Oraculum de ortu & vita ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

facinus iteratur. Is meritò capillis suis arbori implexus hæsit: quia peccatis suis quasi capillis funem sibi texuerat, peccata peccatis addendò. Judam cogita, qui avaritiã non statim è pectore abjecta in furem evasit, inde in proditorem Dei, & propriæ personæ crudelissimum carnificem. Regem Achab cogita, qui dum impiæ Reginæ & Pseudo-prophetarum consiliis aures præbunt, ad rapienda aliorum bona, ad colenda Idola, ad necem innocenti Naboth inferendam, ad concitandum iniquum bellum, ad persequendos & in carcerem tradendos Prophetas prolapsus est. Quam ob causam dicitur 3. Reg. 22. *venundatus sub peccato.* Fit ergò peccator simillimus illi asino, cui quondam insederat Salvator noster, qui non unius, sed plurium dicitur existisse Dominorum Luca 19. & quemadmodum de Roma gentili olim differre aiebat S. Leo Serm. 1. in Natali SS. Apost. Petri & Pauli: *cùm penè omnibus dominaretur gentibus, omnium gentium serviebat erroribus, magnamque sibi videbatur assumpsisse Religionem, quia nullam respuebat falsitatem.* Ita inveteratus peccator, etli toti dominaretur orbi, omnibus tamen peccatis subjectus, despoticam ageret servitutem, & hanc non deploraret: donec æternis ignibus alligatum se sentiet, instar piscium glacie concretorum se gerens, qui nec sentiunt, nec motum habent, priusquam in patinas calidas coniecti elixentur.

Doctrina 3.

Desumpta ex cap. 11. 12. & 13. lib. Judicum, in quibus describitur Electio Jephthe, Victoria, tristis casus ob votum temerè emissum. Ephraim in Jephthe seditio. Oraculum de ortu & vita Samsonis.

Considera 1. **O**Mnia fermè hujus mundi tripudia, applausus & festi- N. 227.
vos Jubilos eundem sortiri finem, qualem sortitus est Triumphus Victoris Jephthe, quem SS. Paginæ cap. 11. describunt his verbis: *Occurrit ei unigenita filia sua cum tympanis & choris, quã visã sedit vestimenta sua & ait: Heu me! filia mea decepisti me, & ipsa decepta es.* Obstrinxerat enim se votò: primum, quem sibi obvium haberet, in sacrificium pro obtenta victoria se Deo oblaturum. Et en! ò infortunatum in summa belli fortuna parentem! prima omnium unigenita ejus filia, tripudiantium & cantantium chorò stipata occurrit victori, suò exemplò testata verborum illorum veritatem, quibus sapiens

Rr 3

piens

piens stultitiam jubilantis mundi arguit, dicens Proverb. 14. *Risus dolore miscbitur &c.* Sensere hoc ipsum Principes Philistinorum, quos refert S. Scriptura cap. 16. hujus libri convenisse: *ut immolarent Hostias magnificas Dagon suo, & epularentur, letantes per convivia. Sumptis jam epulis praeceperunt, ut vocaretur Samson, & luderet ante eos &c.* Sed secum ludentibus strenuè illudens Samson, domus columnas convulsit, quo factum: ut collapsa domus festivos jubilos & cantus solemnes unico momento in luctum converteret, communè sepulchrò omnium corpora contegens. Expertus quoque testimonium deponit Holofernes, qui à gentibus in servitutem redactis, ingenti applausu & accentu exceptus, paulò post ab ipsa Judith, quam perditè amaverat, dum nil nisi meras voluptates somniaret, in hilari lecto triste lethum invenit, ex triumphali tam immensi exercitù capite in abjectissimum truncum conversus. Pulchrè ad propositum alludit mellifluus Doctor Serm. 1. *asserens: sicut flamma novissima sumus occupat & caligo, sic latitia letæ rei in tristitiam commutatur.* Sic videmus, symposia desinere in dolores capitem, in catarrhos, in febres & morbos, quandoque in mortem repentinam: libidinem desinere in luem veneream, vomicas &c. Laudes & accentus in opprobria, in risus, in contumelias. Hinc Christus hortatur Lucae 6. *Va vobis, qui ridetis nunc, quia lugebitis & flebitis.* Momentò unò delectatur piscis hamò, & hoc ipsum delectationis momentum morte luit. O quantum igitur desipis Christiane Lector! si tot exemplis & rationibus nondum sat perterritus, fallacibus hujus mundi gaudiis, tripudiis, choreis & lusibus inordinatè adhæres, & non potius cum filia Jephthae solitudinem quæris, pedibus affectuum bonorum circuiturus montes, quos regius vates vocat *montes aeternos*, quibus infidet Jerosolyma cœlestis, ut plangas *virginitatem animæ tuæ*, quæ quidem jam pridem Christo per baptismum fuerat conjuncta, sed à vanis mundi deliciis seducta, dum gratiæ millies oblata cooperari noluit, in virtute virgo permansit, effecta in gignendis vitiis fecundissima mater.

N. 228. *Considera 2.* In verbis istis, quibus mater Samsonis cap. 13. Marito suo futurum denunciavit partum, inquit, sibi ab Angelo dictum: *Ecce concipies, & paries filium, erit puer Nazareus Dei ab infantia sua &c.* Latere doctrinale Mysterium perquam conforme proverbio illi sapientis, quò ait: *adolescens juxta viam suam ambulans, etiam cum senuerit non recedet ab ea.* Ex hoc enim mater filium suum Nazaræum ad mortem usque futurum præfagebat, quòd audisset ab Angelo, illum talem

talem fore *ab infantia sua*. Quare S. Hieron. hortaturus S. Lætam, ut filium suum teneræ ætatis adolescentem strenuè educaret dixit: difficulter eraditur, quod rudes animi inbiberunt. Lanarum conhylia quis in pristinum candorem revocat? recens testa diu & saporem retinet & odorem, quò priùs imbuta est. Regius Vates sat gnarus quantum adultæ ætati interlit, primos juventutis annos virtutis & pietatis studiò impendisse Psal. 91. cantat: *plantati in domo Dominus in Atriis Domus Dei nostri florebut, adhuc multiplicabuntur in senecta uberi*. S. Augustinus ut consuleret juventuti ritè educandæ, in ista verba acuit calammum tom. 4. exqq. vet. test. *est nativitas quasi arbor, qua mseritur, qui si bono surculo miscetur, melior fiet: si malo, deterior. Ita & nativitas, si bona accedat Doctrina, bonos faciet fructus, si mala, malos*. Sicut illud, quod in tennellula ætate ossa pueri ingreditur, & cum iisdem crescit, adeo tandem induratur, ut ossium naturam diceret induisse: ita vitia & mali mores in juventute acquisiti, adeò firmas agunt in anima & corpore hominis radices, ut cum in seram usque senectutem, ac si forent adnata comitentur, id testante Jobò c. 20. *ossa ejus implebuntur vitiis adolescentia ejus, & cum eo in pulvere dormient*. Coguntur ergò parentes de filiis ritè educandis parum solliciti, in filiis suis experiri, quod expertus est in virga sua Moyses, quam toties in colubrum commutatam vidit, quoties abiecit in terram. Sicut ursus informes catulos gignens, eos lambendò efformat, ita juventutem ex corrupta natura natam, & ad omnia vitia multum inclinatam, tum verbò tum verbere oportet ad pulchram morum speciem efformare. Hinc ò Christiane Lector! si aut parentem aut juventutis moderatorem àgis, Samsonis parentes imitare, rogans imprimis cum illis Deum, ut per S. inspirationem, tanquam per bonum Angelum te doceat: quid facere in hoc negotio te oporteat? dein vide: ne filius aut juvenis tuæ curæ crediturus malis se jungat sociis, nec vino immoderatiùs hauriendo assuescat & quidquid carnalem redolet immunditiam cane pejus & angue fugiat. Attende etiam ne quorundam parentum more filiis lapidem pro pane porrigas, aut serpentem pro pisce, juxta illud Christi effatum Luca 11. legendum. Videberis autem tum lapidem panis locò porrexisse, quando severè nimis & rigidè te erga eos gesseris contra Apostoli monitum, quò ait Coloss. 3. *Patres nolite ad indignationem provocare filios vestros, ne pusillò fiant animò*. Oportet discretò uti modò, & præsertim ingenui monitis potiùs vel munusculis, quàm metu, clamoribùs,

minis

minis & verberibus ad officium inducendi sunt. Bucccephalus cum durius tractaretur, eò sævitix venit, ut nec sessorem admitteret, nec vocem cujusquam pateretur. Videns id Alexander, indignari cœpit moderatorum inclementix, & accedens equum, habenâ cum comprehendit, dein cum adverteret; illum metu umbræ consternari, protinus contra solem stare fecit. Tunc eò demulctô saltum arripiens insedit, eumque ad nutum vertit, & ad cursum incitavit, adeoque obsequentem reddidit, ut etiam in genua sese demitteret, quando vehendum excipere debebat Herum. Curt. lib. 6. ita ingenui filii & adolescentes destruuntur nimia severitate, qui discretè habiti ad omnia redduntur obsequiosi, instar argillæ, quæ dum est uda, non vi, sed leni digitorum tactu ad pulchram à fingente imaginem disponitur.

Doctrina 4.

Desumpta ex cap. 14. & 15. lib. Judicum, in quibus describuntur Samsonis Sponsalia, Victoria de Leone, incendium segetum, strages Philistinorum, scitis Samsonis &c.

N.229. Considera 1. **S**amsonem ex utero matris Nazaræum tantâ fortitudine præditum, ut unicâ asini maxillâ armatus integrum prostraverit, aut fugaverit exercitum Philistinorum, divinô adhæc repletum spiritu, testante id S. Scripturâ v. 6. cap. 14. *Spiritus Domini irruit in Samsonem.* Unicô tamen oculi obtutu in mulierem, & quidem alienigenam infamemque conjectô, adeò deceptum captumque esse, ut licet reclamarent Leges Hebraicæ, contradicerent parentes, nequaquam inde permotus dixerit: *Hanc mihi accipe, quia placuit oculis meis.* v. 3. cit. cap. sic planè res certa est: oculis laboranti nullam posse medicinam parari. Extrudetur Venus, si venerit per aures, repellatur illa, si venerit per munera. At si vidisti, periisti. Arcem sibi struxit in oculis libido, unde dejici nullis poterit machinis. Salvianus lib. 3. de provid. oculos vocat: *naturales quosdam anima cuniculos.* At quis nescit: Summo vitæ periculo exponi hominem, qui inter cuniculos subterraneos, pulvere nitricô instructos incautè versatur & licet ignis tali cuniculo applicitus, non unicô momentô incendium excitet, serpit tamen, etiam minimâ pabuli portione nutritus, donec derepente in amplum materiam dilapsus, arces & mœnia in sublimè efferat. Haud